

2026/1307

16.6.2026.

KOMISIJAS IETEIKUMS (ES) 2026/1307
(2026. gada 11. jūnijs)
par perfluoralkilvielu (PFAS) monitoringu barībā

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 292. pantu,

tā kā:

- (1) Perfluoralkilvielas (PFAS) ir tikušas plaši izmantotas ražošanā un patērētājiem paredzētiem lietojumiem, arī pret traipus atgrūdošos audumu un paklāju pārklājumos, taukus atgrūdošos saskarei ar pārtiku paredzētu papīra un kartona izstrādājumu pārklājumos, ugunsdzēsības putās, virsmaktīvās vielās, ko izmanto kalnrūpniecībā un naftas dziļurbumos, grīdu spodrināmajos līdzekļos un insekticīdu preparātos. Šo vielu plašās izmantošanas un noturības dēļ vide tikusi plaši kontaminēta. Pārtika ar šīm vielām kontaminēta ir galvenokārt sakarā ar bioakumulāciju ūdens un sauszemes pārtikas ķēdēs un PFAS saturošu pārtikas kontaktmateriālu izmantošanu. Pārtikā un cilvēka organismā visaugstākā koncentrācija ir konstatējama tādām PFAS kā perfluoroktānsulfoskābe (PFOS), perfluoroktānskābe (PFOA) un to sāļi.
- (2) 2020. gadā Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde atzinumā par perfluoralkilvielu risku cilvēka veselībai⁽¹⁾ pēc Komisijas pieprasījuma PFOS un PFOA riska novērtējumu atjaunināja un to attiecināja arī uz perfluoronānskābi (PFNA) un perfluorheksāna sulfonskābi (PFHxS), ņemot vērā jaunāko zinātnisko informāciju un datus par sastopamību, kas ievākti, pamatojoties uz Komisijas ieteikumu 2010/161/ES⁽²⁾. Iestāde secināja, ka daļa Eiropas iedzīvotāju pārsniedz pieļaujamo nedēļas devu. Tika konstatēts, ka cilvēku eksponētību PFAS būtiski veicina olas, zivis un citi jūras produkti, gaļa un gaļas produkti. Iestāde secināja, ka dzīvnieku izcelsmes pārtika veido būtisku daļu cilvēku eksponētībā perfluoralkilvielām. Iestāde secināja, ka dzīvnieku izcelsmes pārtikā PFAS nokļūst no barības, skaidri atšķiroties pa sugām un PFAS veidiem. Šādas PFAS šādā veidā var tikt pārnestas arī no augsnes, ko lauksaimniecības dzīvnieki uzņem barojoties, un ar dzīvnieku dzirdināmo ūdeni.
- (3) Lai nodrošinātu augstu cilvēka veselības aizsardzības līmeni, Komisijas Regulā (ES) 2023/915⁽³⁾ tika noteikti perfluoralkilvielu maksimālie līmeņi konkrētos dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktos.
- (4) PFAS sastopamība dzīvnieku barībā vai augsnē, kurā dzīvnieki barojas, var izraisīt dzīvnieku izcelsmes pārtikas neatbilstību dzīvnieku izcelsmes pārtikai noteiktajiem maksimālajiem līmeņiem.
- (5) Pašlaik pieejams tikai neliels datu daudzums par PFAS klātbūtni barībā, no kuriem varētu noteikt rādītājus par pārnesei no barības uz dzīvnieku izcelsmes pārtiku un uz kuru pamata apspriest iespējamo vajadzību noteikt PFAS maksimālos līmeņus barībā. Tāpēc būtu jāvāc dati par PFAS sastopamību barībā un arī augsnē gadījumam, ja PFAS klātbūtne dzīvnieku izcelsmes pārtikā varētu būt saistīta ar PFAS klātbūtni augsnē. Turklāt PFAS klātbūtni dzīvnieku izcelsmes pārtikā varētu izraisīt PFAS klātbūtne dzirdināmajā ūdenī, taču pieejamie monitoringa dati par PFAS klātbūtni dzeramajā ūdenī ir pietiekami.

⁽¹⁾ EFSA Pārtikas aprites kontaminantu ekspertu grupa (CONTAM); Zinātniskais atzinums par risku cilvēka veselībai, kas izriet no perfluoralkilvielu klātbūtnes pārtikā, *EFSA Journal* 2020;18(9):6223. <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2020.6223>.

⁽²⁾ Komisijas Ieteikums 2010/161/ES (2010. gada 17. marts) par perfluoralkilsavienojumu uzraudzību pārtikā (OV L 68, 18.3.2010., 22. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2010/161/oj>).

⁽³⁾ Komisijas Regula (ES) 2023/915 (2023. gada 25. aprīlis) par konkrētu kontaminantu maksimālajiem līmeņiem pārtikā un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1881/2006 (OV L 119, 5.5.2023., 103. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/915/oj>).

- (6) Lai kvantitatīvi noteiktu PFAS koncentrāciju daudzumos, kuros tās rodas, būtu jāizmanto pietiekami jutīgas metodes. Tas būtu jāveicina, ieteicot kvantitatīvās noteikšanas robežu mērķvērtības.
- (7) Lai nodrošinātu, ka paraugi ir reprezentatīvi partijai, no kuras tie ņemti, dalībvalstīm būtu jāievēro ar Komisijas Regulu (EK) Nr. 152/2009 ⁽⁴⁾ noteiktā paraugu ņemšanas procedūra.

IR PIEŅĒMUSI ŠO IETEIKUMU.

1. Dalībvalstīm sadarbībā ar pārtikas aprītē iesaistītajiem uzņēmējiem 2026., 2027. un 2028. gadā būtu jāmonitorē PFAS klātbūtne barībā.

Dalībvalstīm jātestē, vai barībā nav šādu PFAS:

- a) perfluoroktānsulfonskābe (PFOS);
- b) perfluoroktānskābe (PFOA);
- c) perfluoronānskābe (PFNA);
- d) perfluoroheksānsulfonskābe (PFHxS).

Ja iespējams, dalībvalstīm būtu jāpārbauda, vai nav arī savienojumu, kas ir līdzīgi PFOS, PFOA, PFNA un PFHxS, bet kam ir cita alkilķēde, proti, Komisijas Ieteikumā (ES) 2022/1431 ⁽⁵⁾ minēto savienojumu.

2. Ieteikuma 1. punktā minētajam monitoringam būtu jāaptver daudzu veidu barība, konkrētāk:

- a) zivis, citi ūdensdzīvnieki un no tiem iegūti produkti, ko izmanto par barību;
- b) jūras aļģu milti un no tām iegūtas barības sastāvdaļas;
- c) minerālas izcelsmes barība;
- d) lopbarība, skābbarība, siens un svaiga zāle;
- e) šķidrā barība;
- f) barības maisījumi, kā sastāvā ir zivis, citi ūdensdzīvnieki, no tiem iegūti produkti un/vai jūras aļģu milti un no jūras aļģēm iegūtas barības sastāvdaļas.

Turpmākos pētījumos par augstu PFAS līmeni dzīvnieku izcelsmes pārtikā būtu jāanalizē arī PFAS augsnē, no kuras produktīvie dzīvnieki barojas, un to dzirdināmajā ūdenī. Šādā izmeklēšanā kā kontaminācijas avotu var pārbaudīt arī iepakojuma materiālu.

Būtu jāvāc dati par nepiesārņotos reģionos ražotu barību, bet drīkst paziņot arī datus par barību no piesārņotiem reģioniem, ja vien datu paziņošanā iestādei tas ir skaidri norādīts.

3. Lai nodrošinātu, ka paraugi ir reprezentatīvi partijai, no kuras ņem paraugus, dalībvalstīm attiecībā uz barību būtu jāievēro Regulā (EK) Nr. 152/2009 noteiktā paraugu ņemšanas procedūra, pieņemot, ka PFAS visā partijā ir izkliedētas vienmērīgi. Attiecībā uz augsni minētās paraugu ņemšanas procedūras būtu jāievēro attiecīgā gadījumā. Attiecībā uz dzirdināmo ūdeni būtu jāievēro paraugu ņemšanas procedūra, kas minēta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2020/2184 ⁽⁶⁾, t. i., EN ISO 5667 "Ūdens kvalitāte. Paraugu ņemšana".

⁽⁴⁾ Komisijas Regula (EK) Nr. 152/2009 (2009. gada 27. janvāris), ar ko nosaka paraugu ņemšanas un analīzes metodes barības oficiālajai kontrolei (OV L 54, 26.2.2009., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/152/oj>).

⁽⁵⁾ Komisijas Ieteikums (ES) 2022/1431 (2022. gada 24. augusts) par perfluoralkilvielu uzraudzību pārtikā (OV L 221, 26.8.2022., 105. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2022/1431/oj>).

⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2020/2184 (2020. gada 16. decembris) par dzeramā ūdens kvalitāti (pārstrādāta redakcija) (OV L 435, 23.12.2020., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2020/2184/oj>).

4. Šīs analīzes būtu jāveic saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2017/625 ⁽⁷⁾ 34. pantu, izmantojot analīzes metodi, kura ir atzīta par tādu, kas sniedz uzticamus rezultātus. Katras atsevišķās barībā esošās PFAS analītisko metožu kvantitatīvās noteikšanas robežām jābūt zemākām par vai vienlīdzīgām ar 0,1 µg/kg.
5. Dalībvalstīm tiek ieteikts analīžu rezultātus regulāri, līdz 2029. gada 30. jūnijam, iesniegt Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādei, ievērojot EFSA prasīto datu iesniegšanas formātu, kas atbilst EFSA norādījumiem par pārtikas un dzīvnieku barības standartparaugu aprakstīšanu(SSD2) ⁽⁸⁾ un EFSA specifiskajām ziņošanas papildprasībām.

Briselē, 2026. gada 11. jūnijā

Komisijas vārdā –
Komisijas loceklis
Olivér VÁRHELYI

⁽⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/625 (2017. gada 15. marts) par oficiālajām kontrolēm un citām oficiālajām darbībām, kuras veic, lai nodrošinātu, ka tiek piemēroti pārtikas un barības aprites tiesību akti, noteikumi par dzīvnieku veselību un labturību, augu veselību un augu aizsardzības līdzekļiem, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 999/2001, (EK) Nr. 396/2005, (EK) Nr. 1069/2009, (EK) Nr. 1107/2009, (ES) Nr. 1151/2012, (ES) Nr. 652/2014, (ES) 2016/429 un (ES) 2016/2031, Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2005 un (EK) Nr. 1099/2009 un Padomes Direktīvas 98/58/EK, 1999/74/EK, 2007/43/EK, 2008/119/EK un 2008/120/EK, un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 854/2004 un (EK) Nr. 882/2004, Padomes Direktīvas 89/608/EEK, 89/662/EEK, 90/425/EEK, 91/496/EEK, 96/23/EK, 96/93/EK, 97/78/EK un Padomes Lēmumu 92/438/EEK (Oficiālo kontroļu regula) (OV L 95, 7.4.2017., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/625/oj>).

⁽⁸⁾ <https://www.efsa.europa.eu/en/call/annual-call-continuous-collection-chemical-contaminants-occurrence-data-food-and-feed-0>.